

Tredje sektorn i svenskspråkiga skolor i Åbo och Åboland

Julen Leandro Aramendia

Praktikarbete för Luckan Unginfo

Handledare: Jessica Lerche

Yrkehögskolan Novia

2022

Innehåll

Introduktion.....	1
Metod	2
Skolornas perspektiv av tredje sektorns medverkan i skolorna	3
Skolornas behov av verksamhet som erbjuds av tredje sektorn under skoltiden	4
Tredje sektorns verksamhet i skolorna i Nyland.....	5
Diskussion.....	10
Litteraturförteckning	11
Figurförteckning.....	11

Inledning

Denna kartläggning utfördes av Luckan Unginfo som en aktivitet inom ramen för Luckans medverkan i kompetenscentret Nuoska och i form av samarbete med yrkeshögskolan Novia som praktikarbete. Syftet var att kartlägga tredje sektorns aktörers medverkan i svenskspråkiga skolor i Åbo och Åboland. Med Åboland menas Pargas, Nagu, Korpo, Houtskär, Sankt Karins och Kimitoön. Genom att få en bredare kännedom om vilka aktörer och i vilken form tredje sektorn medverkar i svenskspråkiga skolor, kommer tredje sektorn i fortsättningen att kunna svara bättre på de behoven som finns inom ramen för sina egna kompetensområden.

Denna rapport utgår ifrån Ina Kauranens (2022) kartläggning av ungdomsarbetet i svenskspråkiga skolor och läroanstalter, där fokuset var på ungdomsväsandenas arbete i skolorna. Fokuset sätts dock i denna kartläggning på tredje sektorns aktörer. Kauranen nämnde att det finns en brist på forskning om svenskspråkigt ungdomsarbete i skolor och att den forskningen som organisationerna utför inte beaktar enskild svenskspråkig verksamhet. Med denna kartläggning syftas det även att kunna bidra till den allmänna kännedomen om det svenskspråkiga ungdomsarbetet i skolor.

Mer specifikt fokuserar denna kartläggning på tredje sektorns aktörer som erbjuder regelbunden verksamhet för skolelever inom högstadiet och andra stadiet i svenskspråkiga skolor i Åbo och Åboland och som når eleverna under skoltiden. Med regelbundet avses aktiviteter som erbjuds åtminstone en gång per termin och med skoltid avses den tiden på dagen under vilken skolundervisningen sker. Kartläggningen tar inte i beaktande sådan verksamhet som tredje sektorn erbjuder skolor vare sig före eller efter skoltiden.

Rapporten utgår ifrån två centrala frågeställningar;

- 1) Hur ser tredje sektorns medverkan i skolorna ut under elevernas skoltid? D.v.s. vilka tredje sektorns aktörer erbjuder verksamhet i skolorna under elevernas skoltid och i vilken form sker tredje sektorns medverkan i skolorna under elevernas skoltid?
- 2) Finns det behov av ytterligare tredje sektorns medverkan i skolorna under elevernas skoltid?

En likadan kartläggning utfördes gällande den verksamheten som tredje sektorn erbjuder svenskspråkiga skolor i Nyland under skoltiden. Denna kartläggning ska även lyfta fram skillnaderna mellan tredje sektorns medverkan i Nyland och i Åbo/Åboland. Därför rekommenderas läsaren att även läsa rapporten ”Tredje sektorn i svenskspråkiga skolor i Nyland”.

Metod

Kartläggningen uppdelades i två huvuddelar. Den första delen syftade till att ta fram skolornas perspektiv om tredje sektorns arbete i skolor. Den andra delen syftade till att skapa en översikt om tredje sektorns nuvarande arbete i skolor under skoltiden.

Informationen som utgjorde bakgrunden för kartläggningen samlades genom att granska tidigare rapporter och kartläggningar, samt sätta sig in i kommunernas webbsidor. Eftersom fokuset för denna kartläggning ligger hos nyländska skolor, har information som behandlat skolor annanstans än i Åbo och Åboland lämnats bort från kartläggningen.

För den första delen kontaktades skolornas rektorer och skolsekreterare via e-post. En enkät som byggdes upp utgående ifrån kartläggningens centrala frågeställningar skickades till dem. Enkäten bestod av fyra frågor, varav två var flervalfrågor och två var öppna frågor. 9 svenskspråkiga högstudier och skolor i andra stadiet från Nyland kontaktades, av vilka 4 svarade på enkäten.

För den andra delen kontaktades övrig personal från tredje sektorns aktörer via e-post. De flesta kontaktade arbetade som verksamhetsledare eller verksamhetskoordinator inom föreningen eller organisationen. I vissa fall kontaktades föreningens eller organisationens kanslist för att bli hänvisad vidare till den person som är ansvarig för föreningens eller organisationens verksamhet. De kontaktade erbjöds möjligheten att antingen bli intervjuade eller besvara frågorna via e-post. För de förbunden som bestod av flera mindre föreningar var det ett bättre alternativ att besvara frågorna via e-post.

20 föreningar och organisationer kontaktades, varav 12 svarade på frågorna antingen via e-post eller via intervju. Förutom dessa som svarade på frågorna fanns det andra tredje sektorns aktörer som var villiga att svara på frågorna men som inte hann svara inom den utsatta tiden. De kontaktade föreningarna och organisationerna utvaldes genom att genomgå flera listor och genom att fråga skolorna. Frågorna som ställdes byggdes upp utgående ifrån kartläggningens centrala frågeställningar.

Skolornas perspektiv av tredje sektorns medverkan i skolorna

Av de fyra skolorna som svarade på enkäten, rapporterade två av dem (50%) ha någon sorts verksamhet i skolan som erbjuds av tredje sektorn under skoltiden. Endast en skola rapporterade inte ha någon sorts verksamhet i skolan som erbjuds av tredje sektorns aktörer under skoltiden. Figur 1 är en beskrivning av hur många skolor nämner ha någon sorts verksamhet som erbjuds av tredje sektorn under skoltiden.

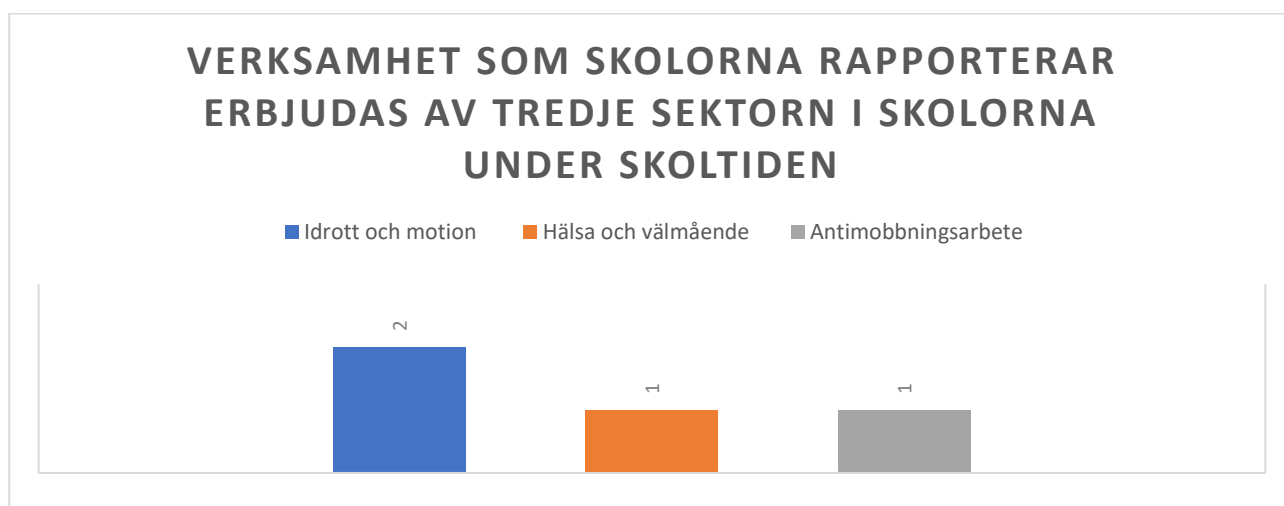
Figur 1 Skolor som nämner ha tredje sektorns aktörer som verkar i skolan under skoltiden

De verksamheterna som tredje sektorn kan erbjuda i skolorna kategoriserades i 17 olika kategorier;

1. Musik
2. Konst och hantverk
3. Teater och film
4. Dans
5. Idrott och motion
6. Hälsa och välmående
7. Tjejverksamhet
8. Pojkverksamhet
9. Antimobbningsarbete
10. Verkstäder av antimobbning och antidiskriminering

11. HBTIQ verksamhet
12. Natur, klimat och miljö
13. Verkstäder för att utveckla vardagskompetenser
14. Sexualundervisning
15. Verkstäder av rusmedel och missbruk
16. Ungdomsverkstäder
17. Rastverksamhet.

Även om hälften av skolorna rapporterade ha någon sorts verksamhet som erbjuds av tredje sektorn, rapporterade de inte ha många typer av verksamhet som erbjuds av tredje sektorns aktörer under skoltiden. Figur 2 är en beskrivning av hur många skolor nämner ha olika sorts verksamhet som erbjuds av tredje sektorn i skolorna under skoltiden. 2 skolor (50%) nämnde idrott och motion, en skola (25%) nämnde hälsa och välmående och en skola (25%) nämnde antimobbningsarbete.

Figur 2 Verksamhet som skolorna rapporterar erbjudas av tredje sektorn i skolorna under skoltiden

Skolornas behov av verksamhet som erbjuds av tredje sektorn under skoltiden

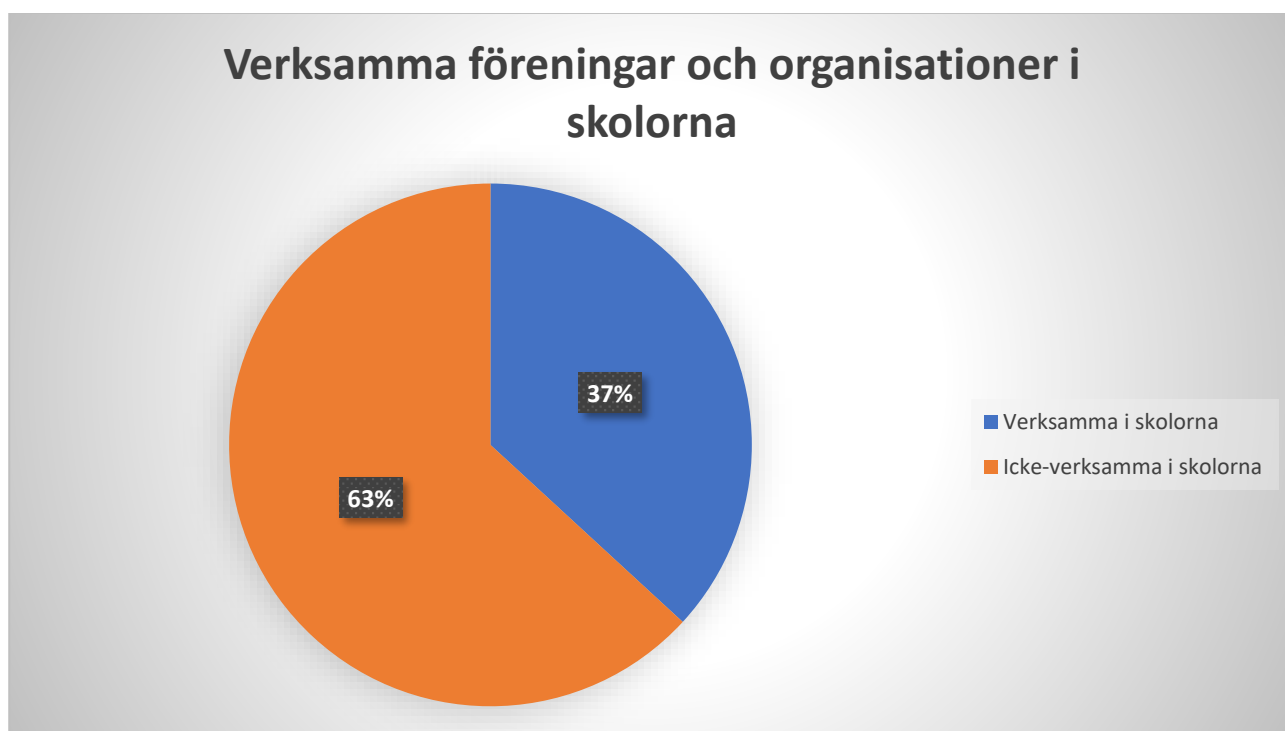
Även om de verksamheterna som erbjuds av tredje sektorn i skolorna i Åbo och Åboland under skoltiden inte är många, anser endast två skolor (50%) vara i behov av någon sorts verksamhet som erbjuds av tredje sektorn under skoltiden. Båda skolorna nämnde vara i behov av verksamhet som gäller hälsa och välmående och en av skolorna nämnde vara i behov av verksamhet som gäller antimobbning och antidiskriminering.

Två skolor ansåg inte vara i behov av någon sorts verksamhet som erbjuds av tredje sektorn i skolan under skoltiden. En av skolorna ansåg att det blir svårt att schemamässigt få in tredje sektorn verksamhet under skoldagen, medan den andra skolan valde att inte svara på frågan.

Tredje sektorns verksamhet i skolorna i Nyland

Av de 12 föreningarna och organisationerna som svarade på frågorna, erbjuder 7 av dem (58%) någon sorts verksamhet i skolorna under skoltiden i Åbo och Åboland. Figur 3 är en beskrivning av hur många tredje sektorns aktörer bland de som svarade på frågorna är verksamma i skolorna under skoltiden.

Nästan hälften av de föreningarna/organisationerna som svarade på enkäten erbjuder inte skolor någon sorts verksamhet under skoltiden. Dock anser den största delen att det borde finnas mer av den verksamheten som tredje sektorn erbjuder skolor. Av de 12 tredje sektorns aktörer som svarade på enkäten, ansåg 9 att det borde finnas mer av den verksamheten som tredje sektorn erbjuder skolor under skoltiden. De resterande tre föreningarna/organisationerna svarade inte på frågan.

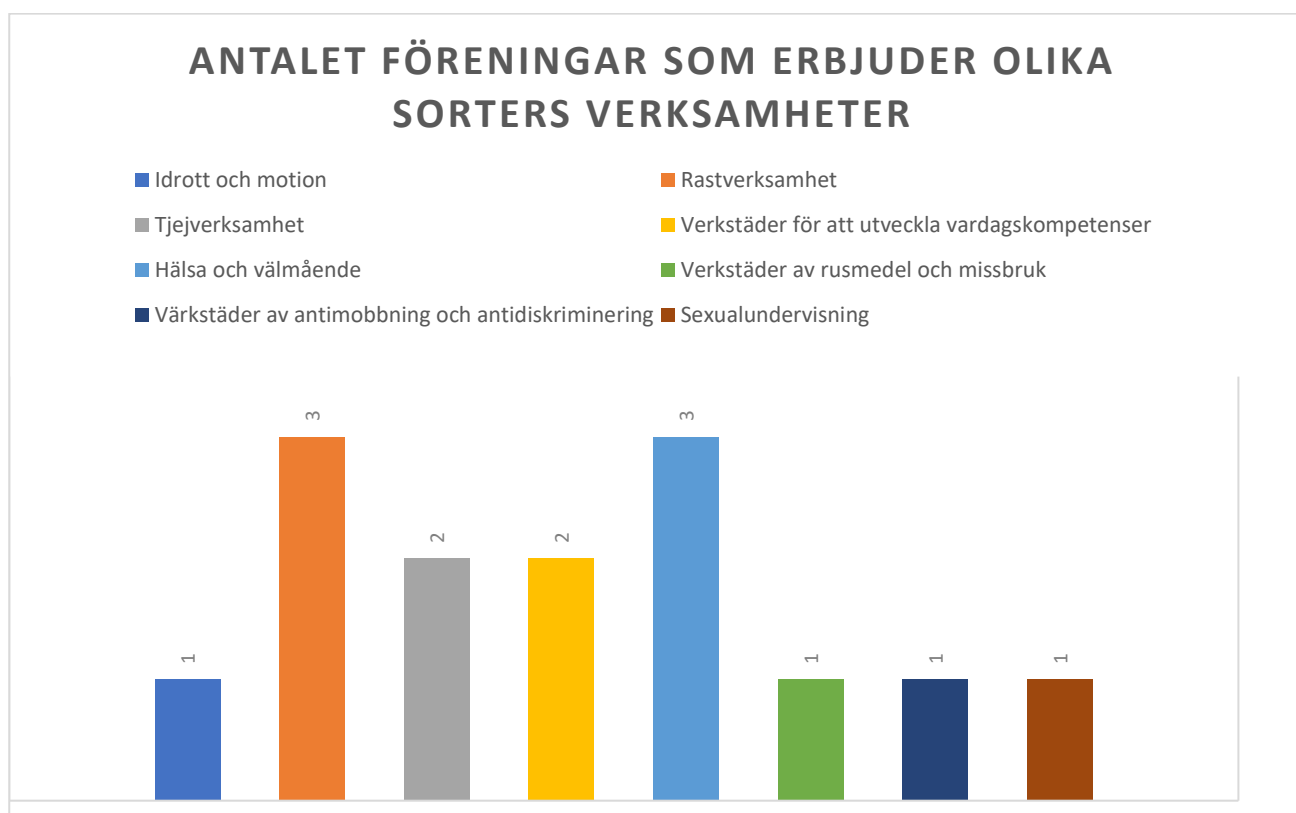

Figur 3 Verksamma föreningar och organisationer i skolorna

En och samma tredje sektorns aktör kan erbjuda olika sorters verksamheter i skolorna. De olika verksamheterna som erbjuds av tredje sektorns aktörer har kategoriserats enligt den kategoriseringen som gjordes tidigare i kartläggningen. Kategoriseringen finns på sidan 3. Om en aktör erbjuder olika verksamheter inom samma kategori har det endast räknats som en

verksamhetsform. Figur 4 är en beskrivning av de verksamhetsformerna som erbjuds av tredje sektorn i skolorna under skoltiden.

Den sorts verksamhet som erbjuds främst av tredje sektorns aktörer är verksamhet som berör hälsan och välmående och rastverksamhet, som erbjuds av 3 tredje sektorns aktörer av de 7 som svarade på enkäten och var verksamma i skolorna. Den verksamheten som erbjuds näst mest är verkstäder för att utveckla vardagskompetenser och verkstäder av antimobbning och antidiskriminering som erbjuds av 2 föreningar/organisationer. Verksamhet som berör idrott och motion, verkstäder av rusmedel och missbruk, sexualundervisning och verkstäder av antimobbning och antidiskriminering erbjuds av en förening/organisation var.

Figur 4 Antalet föreningar som erbjuder olika sorters verksamheter

Den data som presenteras i figur 4 beskriver hur många tredje sektorns aktörer (av de tredje sektorns aktörer som svarade på frågorna och som var verksamma i skolorna) som erbjuder skolorna en viss sorts verksamhet. Det beskrivs dock inte hur mycket av en viss verksamhet varje förening eller organisation erbjuder och till vilka årskurser dessa verksamheter erbjuds. Figur 5 är en specificering av de olika verksamheterna som varje förening och organisation som svarade på enkäten och som var verksam i skolorna erbjuder skolor under skoltiden.

Mer information om de olika föreningarnas verksamheter finns på deras webbsidor.
Webbsidorna finns i litteraturförteckningen.

	FÖRENING/ORGANISATION	VERKSAMHETENS NAMN	ÅRSKURS
IDROTT OCH MOTION	FINLANDS SVENSKA IDROTT	IDROTT I SKOLAN	ÅK. 7-9 och andra stadiet.
		SKOLMÄSTERSKAP	ÅK. 7-9 och andra stadiet.
RASTVERKSAMHET	FINLANDS SVENSKA IDROTT	UTBILDNING	ÅK. 7-9 och andra stadiet.
	UNGMARTHA	MELLANMÅLSKURSER	ÅK. 7-9
	TJEJVILLAN (Barnavårdsförening)	TJEJVERKSAMHET	ÅK. 7-9 och andra stadiet.
TJEJVERKSAMHET	TJEJVILLAN (Barnavårdsförening)	RASTVERKSAMHET	ÅK. 7-9 och andra stadiet.
	UNGMARTHA	LÄGERVERKSAMHET FÖR TJEJER	ÅK. 7-10
VERKSTÄDER FÖR ATT UTVECKLA VARDAGSKOMPETENSER	MARTHAFÖRBUNDET	SAMHÄLLSLÄRA	Andra stadiet
		EN EURO I TAGET	Andra stadiet
	LUCKAN UNGINFO	FLYTTA HEMIFRÅN	ÅK. 7-9 och andra stadiet.
		STEGET UT I ARBETSLIVET	ÅK. 7-9 och andra stadiet.

HÄLSA OCH VÄLMÅENDE	MARTHAFÖRBUNDET	UNGAS VÄLMÅENDE	Andra stadiet
	ÄTSTÖRNINGSCENTRUM	FÖREBYGGANDE AV ÄTSTÖRNINGAR	ÅK. 7-9 och andra stadiet.
	BARNAVÅRDSFÖRENINGEN	BRAFIILIS	ÅK. 7-9 och andra stadiet.
		NEXT LEVEL	ÅK. 7-9 och andra stadiet.
VERKSTÄDER OM RUSMEDEL OCH MISSBRUK	EHYT	HUBU- lektionen i rusmedelsfostran	ÅK. 7-9 och andra stadiet.
		RUSFENOMENET	Andra stadiet
VERKSTÄDER OM ANTIMOBBNING OCH ANTIDISKRIMINERING	LUCKAN UNGINFO	ETT JÄMLIKT SAMHÄLLE	ÅK. 7-9 och andra stadiet.
		NÄTRESPEKT	ÅK. 7-9 och andra stadiet.
		ÅSKÅDARENS ROLL	ÅK. 7-9 och andra stadiet.
		RESPEKT FÖR VÄNELEVER OCH TUTORER	ÅK. 7-9 och andra stadiet.
SEXUALUNDER VISNING	LUCKAN UNGINFO	FAIR SEX	ÅK. 7-9 och andra stadiet.

Figur 5 Specifisering av de verksamheter som erbjuds av tredje sektorns aktörer

Diskussion

Den data som samlats från skolorna stämmer inte överens med den data som samlats från föreningarna/organisationerna. Det finns utbud av tredje sektorns verksamhet i Åbo och Åboland. Det är dock endast hälften av skolorna som rapporterar ha någon sorts verksamhet som erbjuds av tredje sektorn under skoltiden. Skolorna rapporterade dessutom inte ha flera olika typer av verksamhet som erbjuds av tredje sektorn under skoltiden.

Det är en självklarhet att den medverkan som tredje sektorn aktörer har i Åbo och Åbolands skolor är mindre än i andra kommuner som till exempel Nyland (se även ”Tredje sektorns aktörer i svenskspråkiga skolor i Nyland”). Några föreningar och organisationer rapporterar att Åbo och Åbolands skolor har mycket egen verksamhet. Tredje sektorns aktörer anser att det är svårt att transportera sig till vissa ställen i Åboland. Detta försvårar möjligheten för att dessa elever ska kunna dra nytta av sådan verksamhet som tredje sektorns aktörer erbjuder under skoltiden.

Det finns ändå tredje sektorns aktörer som verkar regelbundet i Åbo och Åbolands skolor. Detta framkommer dock inte i skolornas svar. En möjlighet är att den data som samlats från skolorna inte är tillräckligt. Antalet skolor som svarade på enkäten utgjorde inte ens hälften av Åbo och Åbolands högstadiet och andra stadiet skolor. Svaren var dessutom inte så utvecklade.

Litteraturförteckning

- Barnvårdsföreningen. (den 28 11 2022). *Högklasser*. Hämtat från <https://www.bvif.fi/for-proffs/for-dig-som-jobbar-i-skolan/hogklasser/>
- EHYT. (den 28 11 2022). *Föreningen för förebyggande rusmedelsarbete rf*. Hämtat från <https://ehyt.fi/sv/>
- Finlands svenska idrott. (den 28 11 2022). *Finlands svenska idrott*. Hämtat från <https://idrott.fi/>
- Föreningen Luckan rf. (2017). *En utredning om det finlandssvenska ungdomsarbetet*. Hämtat från <https://drive.google.com/file/d/12iFA3-YGb-LIBHOyfaceAuSnU0bpTaJO/view>
- Kauranen, I. (2022). *Ungdomsarbete i svenskspråkiga skolor och läroanstalter*. Folkhälsan. Hämtat från <https://www.folkhalsan.fi/globalassets/kunskap/kunskapsomraden/daghem-och-skola/kompetenscenterverksamhet/ungdomsarbete-i-svenska-skolor.pdf>
- Luckan Unginfo. (den 29 11 2022). *Unginfos skolbesök*. Hämtat från <https://unginfo.fi/skolbesok/>
- Marthaförbundet. (den 28 11 2022). *Martha*. Hämtat från <https://www.martha.fi/>
- Marthaförbundet. (den 28 11 2022). *UngMartha*. Hämtat från <https://www.martha.fi/om-oss/ungmartha>
- Mieli ry. (den 28 11 2022). *Mieli*. Hämtat från <https://mieli.fi/>
- Ätstörningscentrum. (den 28 11 2022). *Ätstörningscentrum*. Hämtat från <https://www.syomishairiokeskus.fi/uusi/sv/atstorningsvard-rehabilitering-och-terapi/>

Figurförteckning

Figur 1 Skolor som nämner ha tredje sektorns aktörer som verkar i skolan under skoltiden.....	3
Figur 2 Verksamhet som skolorna rapporterar erbjudas av tredje sektorn i skolorna under skoltiden	4
Figur 3 Verksamma föreningar och organisationer i skolorna	5
Figur 4 Antalet föreningar som erbjuder olika sorters verksamheter	6
Figur 5 Specifisering av de verksamheter som erbjuds av tredje sektorns aktörer.....	9